

Notă informativă

la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind avertizorii de integritate

Actele de corupție sunt dificil de detectat și investigat. Deseori persoanele ce activează în administrația publică sunt la curent cu unele ilegalități care sunt săvârșite, însă au rezerve în ceea ce privește raportarea acestora datorită consecințelor negative pe care le pot suporta.

Protecția persoanelor care semnalează actele de corupție – “avertizorii de integritate” este un standard internațional în domeniul prevenirii și combaterii corupției, fiind prevăzut într-un șir de acte normative internaționale. Astfel, Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New-York la 31 octombrie 2003, recomandă la articolul 33 fiecărui Stat parte la Convenție „ să încorporeze în sistemul său juridic intern măsuri corespunzătoare pentru a asigura protecția împotriva oricărui tratament nejustificat al oricărei persoane care semnalează autorităților competente, cu bună-credință și în baza unor presupuneri rezonabile, orice fapt privind infracțiunile prevăzute de convenție”.

Responsabilitatea autorităților de a asigura o protecție adecvată împotriva oricărei sancțiuni nejustificate față de salariații care denunță faptele de corupție este stipulată și de articolul 9 din Convenția Civilă privind corupția, adoptată la Strasbourg la 04 noiembrie 1999.

Pentru a asigura protecția persoanelor care informează cu bună-credință despre comiterea unor acte de corupție și pentru asigurarea unei protecții corespunzătoare a acestora, a fost adoptată Legea nr. 277 din 27.12.2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea 90/2008, Legea 25/2008, Codul contravențional) ce a institui măsuri de protecție a funcționarilor publici care informează cu bună-credință despre comiterea actelor de corupție și a celor conexe corupției, a faptelor de comportament corupțional, despre nerespectarea regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și despre încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese.

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012, prevede la pct. 4.3.3 pct.2 drept acțiune „crearea în cadrul instituțiilor a unor mecanisme prin care avertizorii de integritate să semnaleze ilegalitățile”.

Simpla existență a unei legi privind protecția „avertizorilor de integritate” nu este în măsură să încurajeze raportarea unor acte de corupție sau a unor alte ilegalități. În fiecare autoritate publică trebuie să fie instituit un sistem intern eficient ce ar prevedea procedura de depunere și verificare a avertizărilor despre ilegalitățile săvârșite precum și aplicarea măsurilor de protecție față de persoanele care avertizează benevol, cu bună-credință și în interes public despre ilegalitățile comise. Avertizorul de integritate trebuie să beneficieze de cel puțin două nivele instituționale cărora le poate raporta suspiciunile sale sau prezenta probele corespunzătoare. Astfel, primul nivel este reprezentat de către subdiviziunile autorității în care activează persoana respectivă, cărora le poate fi comunicată

informația respectivă. Aici poate fi menționat superiorul nemijlocit, șeful de direcție generală, subdiviziunea de securitate internă, conducătorul autorității. Dacă avertizarea făcută în cadrul primului nivel nu a produs rezultatul scontat, în special dacă persoana căreia i s-a comunicat informația a decis să nu investigheze cazul sau nu a întreprins nici o măsură în rezultatul investigației, „avertizorului de integritate” trebuie să i se ofere posibilitatea să se adreseze celui de-al doilea nivel instituțional care poate fi reprezentat de către organizațiile nonguvernamentale, mass-media, organul specializat în prevenirea și combaterea corupției.

Considerăm că prin crearea în cadrul fiecăror autorități sau instituții publice a unor sisteme eficiente privind depunerea și verificarea avertizărilor despre ilegalitățile săvârșite precum și aplicarea măsurilor de protecție față de persoanele ce fac avertizarea, se va încuraja denunțarea actelor de corupție și respectiv consolida încrederea societății în corectitudinea și transparența autorităților și instituțiilor publice.

**Director al Centrului
Național Anticorupție**

Viorel CHETRARU